

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Zaloška 59, 1000 Ljubljana, Slovenija
T: 01 230 9730
F: 01 230 9778
gp.ip@ip-rs.si
www.ip-rs.si

Številka: 007-68/2016/6

Datum: 8.9.2016

Ministrstvo za finance
gp.mf@gov.si

Zadeva: Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive (EU) 2015/849 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma ter Direktive 2009/101/ES

Zveza: Dopis Urada za preprečevanje pranja denarja št. 4601-254/2016-1, z dne 17. 8. 2016 ter Sklep Vlade RS, z dne 1. 9. 2016 in priloženo gradivo

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju IP) se je seznanil s Predlogom Direktive Evropskega parlamenta in sveta o spremembi Direktive (EU) 2015/849 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma ter Direktive 2009/101/ES z dne 5. 7. 2016 (v nadaljevanju predlog AML direktive), ki deloma na novo ureja zbiranje in obdelavo osebnih podatkov v zvezi s skupnimi ukrepi držav članic EU za namen preprečevanja uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma. IP v nadaljevanju na podlagi 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (v nadaljevanju ZVOP-1) posreduje naše splošne pripombe in z vidika varstva osebnih podatkov ključne cilje, ki jih je treba upoštevati pri pripravi navedenega zakonodajnega predloga. Posebej se IP ne opredeljuje do vseh posameznih členov glede na to, da je bilo v zvezi s predmetno problematiko že v okviru predhodnih sprememb EU predpisov na tem področju pripravljeno obsežno mnenje Evropskega nadzornika za varstvo podatkov¹ (v nadaljevanju ENVP), ki je preko svoje posvetovalne vloge seznanjen tudi s pripravo predmetnih sprememb. Prav tako pa po našem vedenju že poteka usklajevanje zakonodajnega predloga na ravni EU ter priprava različnih amandmajev v zvezi s tem, zato podrobno komentiranje posameznih členov v tem trenutku ni smiselno.

Kot ugotavlja IP, se spremembe osredotočajo med drugim na širitev uporabe obstoječega sistema EU na področju preprečevanja uporabe finančnega sistema EU za pranje denarja in financiranje terorizma na nove zavezance (med drugim ponudnike menjalniških storitev med virtualnimi in papirnimi valutami ter ponudnike skrbniških denarnic za virtualne valute), poostreitev ukrepov v zvezi z anonimnimi predplačniškimi karticami z dodatnim znižanjem omejitev in najvišjih zneskov, pri katerih pooblaščenim subjektom ni treba izvajati nekaterih predvidenih ukrepov, ter širitev pristojnosti in predvsem pooblastil pristojnim finančnim obveščevalnim enotam (v nadaljevanju: FIU).

¹ Mnenje mnenja Evropskega nadzornika za varstvo podatkov o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma ter predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o podatkih o plačniku, ki spremljajo prenose denarnih sredstev (povzetek mnenja v slovenščini:

https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2013/13-07-04_Money_laundering_ex_sum_SL.pdf; celotno mnenje:

https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2013/13-07-04_Money_laundering_EN.pdf).

V zvezi s tem zato IP z vidika svojih pristojnosti opozarja, da je treba pri pripravi sprememb dosledno izvajati in spoštovati načelo sorazmernosti, ko gre za opredeljevanje obsega posegov v zasebnost preko zbiranja in obdelave osebnih podatkov (npr. določanje višine zneskov, ko so določeni ukrepi nujni; opredelitve obveznosti posegov, kot npr. poglobljeni pregledi, na resnično nujne primere) in na vseh ravneh zagotavljati ustrezne pravne varovalke (kot npr. zahteva po sodni odredbi v primeru hujših posegov v zasebnost s strani pristojnih finančnih obveščevalnih enot). V obstoječ predlogu tem zahtevam po našem mnenju ni v celoti zadoščeno.

Ob tem v zvezi s predlaganimi ukrepi, ki pomenijo poseganje v prometne podatke opozarjamo predvsem na dosledno spoštovanje odločitev Sodišča EU (v nadaljevanju: SEU), kot izhajajo iz sodbe, v zadevi Digital Rights Ireland Ltd (C-293/12), Kärntner Landesregierung, Michael Seitzinger, Christof Tschohl in drugi (C-594/12) proti Minister for Communications, Marine and Natural Resources, Minister for Justice, Equality and Law Reform, The Commissioner of the Garda Síochána, Ireland in the Attorney General (Združeni zadevi C-293/12 in C-594/12)². Sodišče EU je v tej zadevi odločilo, da je v skladu z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) kakršno koli omejevanje uresničevanja pravic in svoboščin, ki jih priznava Listina, ob upoštevanju načela sorazmernosti dovoljeno samo, če je to potrebno in dejansko ustreza ciljem splošnega interesa, ki jih priznava EU, ali če je to potrebno zaradi zaščite pravic in svoboščin drugih. Čeprav je boj proti hudemu kriminalu, zlasti proti organiziranemu kriminalu in terorizmu, nedvomno ključnega pomena za zagotavljanje javne varnosti, pa je njegova učinkovitost lahko precej odvisna od uporabe sodobnih preiskovalnih tehnik. SEU je v tej zadevi odločilo, da tak cilj v splošnem interesu sam po sebi, čeprav je temeljnega pomena, ne more upravičiti, da se v konkretnem primeru ukrep hrambe, kot je bil uveden z Direktivo 2006/24, šteje za nujen za namen navedenega boja. Nadalje je v tej zadevi SEU ugotovilo, da morajo zadevni predpisi EU v primeru posegov v varstvo osebnih podatkov z ukrepi hrambe podatkov o elektronskih komunikacijah določati jasna in natančna pravila, ki urejajo obseg in uporabo ukrepov ter določajo minimalne zahteve, tako da imajo osebe, katerih podatki so bili hranjeni, zadostna jamstva, ki omogočajo učinkovito varovanje njihovih osebnih podatkov pred tveganji zlorabe in vsakršnim nezakonitim dostopom do teh podatkov ter njihovo nezakonito uporabo. Pri tem so mišljena vsa sredstva elektronske komunikacije, katerih uporaba je zelo razširjena in postaja vedno pomembnejša v vsakdanjem življenju vseh. Takšni posegi namreč pomenijo poseganje v temeljne pravice skoraj vsega evropskega prebivalstva.

Navedene skrbi in zahtevana merila, ki jih je postavilo SEU, v delu, ki pomeni pridobivanje in poseganje v prometne podatke veljajo tudi za predlagane spremembe predloga AML direktive. IP zato predlaga, da Slovenija v okviru priprave predlaganih sprememb prizadeva za njihovo dosledno uveljavitev tudi v tem okviru.

Na tovrstne potrebe po sorazmernosti in preišljenosti poseganja v zasebnost posameznikov je IP, žal sodeč po zadnji verziji predloga zakona neuspešno, opozarjal tudi pri predlaganih spremembah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, ki so v obravnavi na Državnem zboru RS.

V kolikor bo v zvezi s predmetnim zakonodajnim predlogom glede sprememb AML direktive pripravljeno uradno stališče Delovne skupine iz člena 29, vas bomo o tem obvestili, predlagamo pa tudi, da spremljate morebitna pisna stališča ENVP v tej zadevi.

²<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130d50a60195199bf4ad39fe0bc259cb1a1c9.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4Pa3mSe0?text=&docid=153045&pageIndex=0&doclang=SL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=206923>

Prijazen pozdrav,

Mojca Prelesnik, univ.dipl.prav.,
informatijska

pooblaščenka

Pripravila:

Alenka Jerše, univ.dipl.prav.,

namestnica informatijske pooblaščenke